

# Wspomnienie

## Profesor dr hab. n. med. dr h.c. multi Franciszek Kokot Wybitny lekarz, naukowiec, nauczyciel i przyjaciel chorych



Franciszek Kokot — fotografia dzięki uprzejmości  
Pani prof. Lidii Hyli-Klekot

Pan Profesor Franciszek Kokot jest powszechnie znaną osobą. Niemniej jednak z kronikarskiego obowiązku należy przytoczyć Jego najważniejsze osiągnięcia. Profesor był pionierem europejskiej i światowej nefrologii, wybitnym naukowcem, doskonałym lekarzem i przyjacielem chorych. Stworzył słynną Klinikę Nefrologii, Endokrynologii i Chorób Przemiany Materii Śląskiej Akademii Medycznej (obecnie Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach), mieszczącą się przy ulicy Francuskiej 20–24 w Katowicach, którą kierował przez ćwierć wieku. Profesor w latach 1982–1984 był także rektorem Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach [1].

Nie sposób przedstawić wszystkie osiągnięcia Pana Profesora Kokota oraz zaszczyty, które otrzymał przez całe swoje życie. Do najważniejszych z nich należą: tytuły doktora *honoris causa* dziesięciu wyższych uczelni (Akademia Medyczna we Wrocławiu, Śląska Akademia Medyczna w Katowicach, Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie, Uniwersytet im. J. Safarika w Koszycach, Akademia Medyczna w Lublinie, Akademia Medyczna w Warszawie, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Akademia Medyczna w Białymstoku, Uniwersytet Medyczny w Łodzi oraz Uniwersytet Opolski), tytuł pioniera europejskiej nefrologii nadany przez Europejskie Towarzystwo Nefrologii, Dializ i Transplantacji (ERA-EDTA, *European Renal Association* — *European Dia-*

*lysis and Transplant Association*), honorowe członkostwo licznych krajowych i zagranicznych towarzystw naukowych, nagroda *Lux ex Silesia*, Wawrzyn Lekarski, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski oraz Order Orła Białego — pośmiertnie). Sam Laureat zwykł mawiać, że „co do odznaczeń, wyróżnień i innych wyrazów uznania, uważam, że podobnie jak bomby trafiają w niewinnych” [1–3].

Postać Profesora Franciszka Kokota jest najlepszym potwierdzeniem prawdziwości łacińskiej sentencji *per aspera ad astra* („przez trudy do gwiazd”).

Urodził się w 1929 r. w Oleśnie na Śląsku, w ubogiej rodzinie. Podczas studiów często brakowało mu pieniędzy na życie, a mimo to osiągnął tak wiele. W życiorysie Profesora Franciszka Kokota można znaleźć wiele — jak mawiał — „boskich ingerencji”. Jeszcze przed maturą był przekonany, że będzie studiował na Politechnice Śląskiej, ponieważ uważał, że miał „ścisły umysł”. Po zdaniu egzaminów dyrektor szkoły, do której uczęszczał Franciszek Kokot (panowie mieli ze sobą bardzo niewielki kontakt), podszedł do niego i powiedział „Gratuluję Ci Franku. Ja Ci mówię, Ty masz pójść na medycynę” na co Profesor odparł „Panie Dyrektorze! Ja na medycynę? Przecież ja jestem dobry w matematyce, fizyce, chemii — w ścisłych naukach”, Dyrektor wówczas odpowiedział mu: „Nie, ja Ci mówię, że ty masz iść na



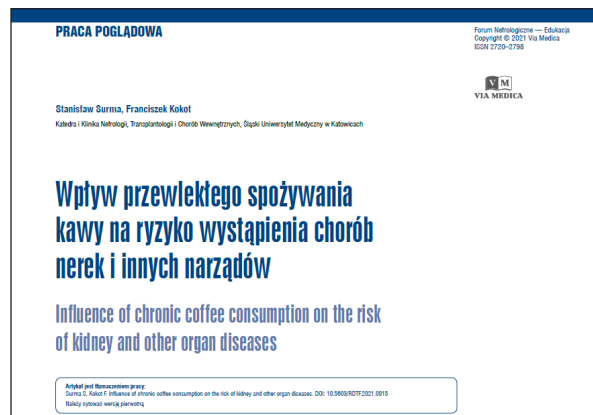
Profesor Franciszek Kokot na okładce prestiżowego czasopisma nefrologicznego *Nephrology Dialysis Transplantation* [*Nephrol Dial Transplant.* 2013; 28(5)].

medycynę”. Profesor Kokot uważał, że ta rozmowa stanowiła decydującą chwilę w jego życiu.

Dorobek naukowy Profesora Franciszka Kokota obejmuje 1434 publikacje naukowe, w tym wiele dotyczących nadciśnienia tętniczego [1]. Z jego doskonałych podręczników poświęconych chorobom wewnętrznym uczyły i uczą się kolejne pokolenia lekarzy. Profesor jest niekwestionowanym ojcem polskiej nefrologii, jednocześnie nie trzeba też podkreślić, że istotnie przyczynił się do rozwoju polskiej hipertensjologii i endokrynologii. Profesor był członkiem zarządu głównego Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego (PTNT). W uznaniu jego zasług na polu hipertensjologii otrzymał tytuł członka honorowego PTNT (1994 r.). Profesor Kokot był także pomysłodawcą i motorem utworzenia Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego w 1983 r. [3].

Należy podkreślić, że Pan Profesor pełnił ważne funkcje w międzynarodowych towarzystwach naukowych, takich jak: *International Society of Nephrology* (ISN), gdzie w latach 1987–1990 był członkiem *Nominating Committee* i ERA-EDTA, gdzie przez trzy kadencje (w latach 1978–1981, 1987–1990 i 1993–1996) był członkiem Zarządu Głównego. Profesor Kokot był także członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Internistycznego (ISIM, *International Society of Internal Medicine*) [3].

Pan Profesor Kokot otrzymał także tytuł członka honorowego towarzystw naukowych, m. in. Towarzystwa Nefrologicznego NRD, Towarzystwa Nefrologicznego RFN, Jugosłowiańskiego Towarzystwa Nefrologicznego; Bułgarskiego To-



Nagłówek wspólnej pracy z Profesorem Franciszkiem Kokotem [*Forum Nefrologiczne — Edukacja* 2021; Ahead of print].

warzystwa Nefrologicznego; Czechosłowackiego Towarzystwa Nefrologicznego; Węgierskiego Towarzystwa Nefrologicznego; Macedońskiego Towarzystwa Nefrologicznego; Włoskiego Towarzystwa Nefrologicznego; Polskiego Towarzystwa Ginekologiczno-Położniczego; Rumuńskiego Towarzystwa Nefrologicznego; Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego oraz Towarzystwa Internistów Polskich [1, 4].

Profesor Kokot wypromował 80 doktorów nauk medycznych, 22 doktorów habilitowanych nauk medycznych. Spośród jego uczniów 14 zostało profesorami zwyczajnymi medycyny.

Przez cały okres swojej zawodowej pracy Profesor spotkał się z około 200 tysiącami chorych. Nigdy nie był obojętny wobec żadnego człowieka, a jego podejście do ludzi chorych najlepiej odzwierciedlają jego słowa „Chory jest darem dla lekarza, a lekarz darem dla chorego”.

Znaczące jest, że sława i olbrzymi dorobek naukowy Profesora nie przeszkodziły Mu pozostać skromnym i życzliwym człowiekiem.

W 1990 r. Profesor Kokot zorganizował audiencję u Papieża Jana Pawła II w sprawie stanowiska Kościoła dotyczącego transplantacji nerki, gdzie padły słynne słowa Papieża „Nie zabierajcie nerki do Nieba, Niebo wie, że nerki są potrzebne na ziemi”. Te słowa uitorowały drogę do rozwoju transplantologii.

Profesor Franciszek Kokot dla autora niniejszego wspomnienia — studenta medycyny, pozostanie wzorem na całe lekarskie i naukowe życie. Pana Profesora Franciszka Kokota miałem okazję poznać w 2020 r. Profesor z wielką radością czytał dostarczane mu przeze mnie prace mojego współautorstwa (przygotowywane wraz z jego uczniami

– prof. Adamczakiem i prof. Więckiem). Zapamiętam wiele dyskusji o studiowaniu, byciu lekarzem i naukowcem, które miały przyjemność odbyć z Panem Profesorem. Poza miłością do medycyny ważnym elementem naszej znajomości z Profesorem było zamiłowanie do kawy, które zaowocowało powstaniem wspólnej pracy naukowej pt. *Wpływ przewlekłego spożywania kawy na ryzyko wystąpienia chorób nerek i innych narządów*, która ukazała się już po śmierci Profesora Kokota w 2021 roku w czasopiśmie *Forum Nefrologiczne — Edukacja* [5].

Wspólna praca naukowa z Profesorem Franciszkiem Kokotem, przygotowywana w trudnym czasie pandemii COVID-19 i będąca zapewne ostatnią pracą spod pióra Profesora, pozostanie dla mnie przepiękną przygodą i pamiątką na całe życie.

Podsumowaniem całokształtu osoby Profesora Kokota niech będzie fakt, że w powszechnej opinii swoich chorych, współpracowników i uczniów był i pozostanie wybitnym lekarzem, nauczycielem i naukowcem.

Profesor Franciszek Kokot odszedł na wieczny dyżur 24 stycznia 2021 r. przeżywszy 91 lat. Na za-

wsze pozostanie obecny w naszych sercach i w medycynie, ponieważ jak powiedział Albert Einstein „Śmierć nie jest kresem naszego istnienia — żyjemy w naszych dzieciach i następnych pokoleniach. Albowiem oni to dalej my, a nasze ciała to tylko zwiędłe liście na drzewie życia”.

Stanisław Surma  
Studenckie Koło Naukowe, Katedra i Klinika Nefrologii,  
Transplantologii i Chorób Wewnętrznych,  
Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

## Bibliografia

1. Franciszek Kokot – Lekarz, Uczony, Nauczyciel. Wyd. III pod red. J. Duławy. ŚUM Katowice 2019.
2. Nowicki M. Wspomnienia Prof. dr hab. med. dr h.c. mult. Franciszek Kokot. *Nefrol Dial Pol* 2021; 25: 1-2.
3. Ostrowski J., Duława J., Więcek A., Rutkowski B. Poczec Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część XXVIII — Profesor Franciszek Kokot. *Forum Nefrologiczne* 2019; 12(4): 279–285.
4. Rutkowski B., Więcek A., Sułowicz W. Profesor Franciszek Kokot. Laudacja na 80-lecie urodzin. *Nefrol Dial Pol* 2009; 13(4): 183–185.
5. Surma S., Kokot F. Wpływ przewlekłego spożywania kawy na ryzyko wystąpienia chorób nerek i innych narządów. *Forum Nefrol Edu* 2021; Ahead of Print.